

veřejných dražbách chráněna zákonem požadovaná volnost soutěže koupěchtivých.

Podle úmluvy přistoupila žalobkyně k dluhu svého zemřelého manžela u žalované a slíbila jí knihovni zajištění a za to se žalovaná zavázala, že při dražbě dražiti nebude, což se také stalo. Tím byla provedena dražba nezákonným způsobem, který mohl způsobiti, že se nedosáhlo takového podání, jakého by se bez úmluvy snad dosáhnouti mohlo, právě proto, že úmluvou byla žalovaná zavázána zdržeti se účastenství na dražbě, a nesejde na tom, že smlouva byla uzavřena žalovanou, která byla knihovni věřitelkou, neboť i tak zůstala smlouva škodlivá na újmu vlastníka vydražené nemovitosti.

V otázce druhé, zda totiž žalobkyně může žádati za výmaz práva zástavního podle úmluvy zřízeného, jest právní názor napadeného rozsudku mylný.

Druhá věta dvorského dekretu stanoví, že stran toho, co »za to« skutečně bylo zaplacené nebo předáno, má se užiti ustanovení § 1174 obč. zák., který praví, že co někdo dal vědomě, aby způsobil nemožné nebo nedovolené jednání, nemůže požadovati opět nazpět.

Napadený rozsudek má mylně za to, že když žalobkyně dala v zástavu svou nemovitost a takto odevzdala žalované zástavu, nemůže ji požadovati vzhledem k uvedenému ustanovení zpět.

Mluví-li dvorský dekret o zaplacení nebo odevzdání (bezahlte oder übergeben), má na mysli úplatu nebo to, co jako úplata bylo píněno, a nemůže se za takovou úplatu pokládati pouhé zajištění úplaty. Také ustanovení § 1174 obč. zák. se nevztahuje na poskytnutí zástavy, nýbrž rovněž pouze na úplatu (srov. Komentář k čsl. obč. zák. Rouček-Sedláček V, str. 380 a Klangův komentář k obč. zák. u § 1174 obč. zák.). Opačný názor by vedl k nesrovnalosti potud, že by smlouva o převzetí dluhu byla neplatná a nicotná a zástavní právo pro dluh zřízené zůstalo by váznouti na nemovitosti, ježto by zástavu nebylo lze požadovati zpět.

Ježto je tudíž smlouva o zřízení zástavního práva neplatná a závazek ten nicotný, stejně jako pohledávka ze smlouvy té, bylo žalobě žádající, že vklad práva zástavního práva je neplatný a že žalovaná jest povinna trpěti výmaz tohoto práva, vyhověno.

Čís. 17127.

Původské právo (zák. č. 218/1926 Sb. z. a n.).

Žalobní žádost není neurčitá proto, že bylo v ní použito cizojazyčných výrazů, jestliže se ony výrazy v hospodářském provozu vytvořily pro určité pojmy a vžily se jako běžné.

Jestliže v době uzavření smlouvy, podle které vlastník původského práva prodal výhradné filmovací právo k dílu (románu) pro celý svět a pro neomezenou dobu, nebyly možnosti hospodářského zhodnocení

původcova díla zvukovým filmem co do technických podmínek náležitě ujasněny, takže nelze bezpečně usouditi, že si byl původce vědom hospodářské a majetkové hodnoty takového zužitkování původského práva z v u k o v ý m filmem, nebyla onou smlouvou postoupena i zvukofilmová práva k původcovu dílu.

(Rozh. ze dne 2. prosince 1938, Rv I 330/38.)

Dne 22. listopadu 1927 uzavřela Matylda K., manželka zemřelého spisovatele Jana K. a vlastnice původského práva k románu »P. V.«, s žalovanou firmou smlouvu, podle které prodala žalované společnosti v ý h r a d n ě f i l m o v a c í p r á v o k románu »P. V.« pro celý svět a pro neomezenou dobu. Uvedená smlouva byla závazná pro oba smluvce a jejich právní nástupce nebo dědice. Tvrdíc, že přes to, že žalobkyně získala od právních nástupců spisovatele Jana K. z v u k o - f i l m o v á p r á v a s právem dublingu k české verzi uvedeného románu, uplatňuje žalovaná společnost, která v roce 1927 nabyla práva k natočení německého filmu podle uvedeného románu, kteréžto právo již zužitkovala, též práva zvukofilmová, čímž ruší žalující společnost ve výkonu jejích práv, domáhá se žalobkyně žalobou, aby bylo uznáno právem, že žalující filmové společnosti přísluší zvukofilmová práva k české verzi románu »P. V.« od Jana K. s právem dublingu a že žalovaná se zakazuje dále porušovati tato práva. K o d ů v o d n ě n í ž a - l o b y p ř e d n e s l a: Roku 1927 nebyl ještě zvukový film znám, nýbrž pouze film němý a nemohla tudíž žalovaná v roce 1927 nabýti zvukofilmových práv. Mezi filmem němým a zvukovým jest podstatný rozdíl, ježto způsob výroby jest naprosto jiný, zvukový film působí nejen opticky, ale i akusticky a nemůže býti přeneseno právo na zvukový film, když jde o smlouvu z doby, kdy na hospodářské zhodnocení zvukového filmu nemohlo býti pomýšleno. V roce 1927 ani žalovaná nepomýšlela na systematickou výrobu zvukového filmu. Filmy Deforestovy, roku 1927 v Praze promítané, byly nedokonalé a končily se i obchodně fiaskem. Teprve na podzim roku 1929 se k nám dostaly první americké zvukové filmy, které byly rovněž nedokonalé. První český zvukový film byl vyroben až roku 1930 a teprve v roce 1931 se čeští producenti počali zajímati o zfilmování českých románových námětů. Ostatně bylo od počátku zvukofilmového obchodu zvyklostí, že bylo ve smlouvě o zfilmování výslovně ujednáno, že jde o film zvukový, a existovala-li starší smlouva (v němém zfilmování), byla po objevení zvukového filmu vždy zvukofilmová práva nově převedena a placena. S o u d p r v ě s t o l i c e zamítl žalobu. D ů v o d y: Soud zjistil výpověď svědka Aloise V., že dědici Matyldy K. dali divadelnímu literárnímu zastupitelství spolku »M.«, jehož jest svědek ředitelem, zmocnění k prodeji zvukofilmových práv k románu »P. V.«. Spolek »M.« věděl sice o smlouvě uzavřené s žalovanou, ale byl toho názoru, že tato práva již zanikla. Proto spolek »M.« prodal dne 18. ledna 1936 zvukofilmová

práva Bohumilu P., majiteli divadelní agentury »U.«. Výsledkem svědka Bohumila P. zjistil soud, že svědek prodal tato zvukofilmová práva žalované. Znalec IngC. Jindřich B. popisuje obšírně počátky zvukového filmu a uvádí, že již roku 1908 byly v pražských biogramech promítány kratší filmy zvukové. Po světové válce však byly činěny pokusy vážnější. Počínaje dnem 18. listopadu 1927 byly promítány v biu Adria v Praze kratší zvukové filmy. Těmto ukázkám věnovaly pražské časopisy značnou pozornost a bylo o nich mluveno v pražských filmových kruzích. Když tedy Matylda K. a žalovaná uzavíraly dne 22. listopadu 1927 filmovací smlouvu, musily si býti vědomy existence zvukového filmu. Znalec Julius S. tvrdí však, že žalované sice mohlo býti roku 1927 známo, že se činí pokusy se zvukovým filmem, že však není ze smlouvy s Matyldou K. viděti, že by se bylo při jejím uzavírání na zvukový film pomýšlelo. Ostatně prý se tehdy ještě nevědělo, zda se zvukový film osvědčí. Soud máje rozhodnouti mezi těmito protichůdnými názory znalců, přihlížel zejména k tomu, že právě čtyři dni před uzavřením smlouvy, uzavřené mezi žalovanou a Matyldou K. o zfilmování románu »P. V.«, počaly býti v biografu Adria promítány Le de Forestovy ukázky zvukového filmu, které zaplňovaly půl večera a vzbudily silný ohlas v tisku a ve veřejnosti filmové i nefilmové. Když Matylda K. právě v týden promítání těchto ukázek uzavírala smlouvu s žalovanou, musila si tehdy býti vědoma, že existuje také film zvukový, a užila-li ve smlouvě obratu »výhradné filmovací právo« je zřejmé, že nechtěla vyloučiti zvukový film. Žalující společnost ovšem také tvrdí, že mezi filmem němým a zvukovým jest takový rozdíl, že nemohou býti práva na zvukový film přenesena na právní nástupce, když tu jde o smlouvu z doby, kdy na hospodářské zhodnocení zvukového filmu nemohlo býti pomýšleno. Jest tedy přihlédnouti k tomu, zda skutečně rozdíl mezi filmem němým a filmem zvukovým jest takový, aby nemohla býti práva nabytá na filmu němém vztahována na film zvukový. Znalec IngC. Jindřich B. ve svém posudku přiznává, že zvukový film přinesl velmi mnoho důležitých změn v kinematografii, dochází nakonec přece jen k závěru, že přes zavedení zvuku, přece jen film zůstal filmem, ježto prvotním dojmem při představení kinematografickém zůstal dojem zrakový, kdežto dojem sluchový zůstal dojemem druhotným. Není tedy film zvukový něčím, co by nespadało pod pojem filmu, který byl znám před objevením resp. rozšířením zvukového filmu. Vždyť i před rozšířením zvukového filmu byly kinematografické produkce provázeny zvukem, buď hudbou, nebo napodobením zvuků přírody. K závěru naprosto opačnému došel ovšem znalec Julius S. Ve svém posudku připomíná, že k vjemu optickému přistoupil vjem akustický, poukazuje na to, že se zvukový film stal samostatným předmětem hospodářského zužitkování, poukazuje na zvýšení hodnoty autorských práv a poukazuje konečně též na to, že se prý opět ná koupě zvukových práv k bývalým námětům němým stala světovou zvyklostí. Soud, jehož právem i povinností podle § 272 c. ř. s. jest volně oceniti průvody, dochází, uvažuje

všechny okolnosti, k závěru, že film zvukový nemůže býti něčím, co by nespádalo pod pojem filmu, jak byl znám před rozšířením tak řeč. zvukového filmu. Jak správně znalec IngC. Jindřich B. uvádí, není spojení vjemu zvukového s vjemem zrakovým nic nového, nýbrž zvuk, jak jej zná zvukový film, jest pouze zdokonalením dosavadního doprovodu hudebního. Že se rozšířením zvukového filmu zvýšily autorské honoráře a provozovací náklady, nedokazuje zdaleka, že by se tím byla změnila podstata filmu tak, že by se filmovací právo nemohlo vztahovati i na film zvukový. Že se opětná koupě zvukových práv k bývalým námětům němým nestala všeobecnou zvyklostí, je zřejmé z toho, že se znalci oboru kinematografie naprosto rozcházejí. Tomuto názoru nasvědčuje i dopis časopisu »La Cinématographie Française« z 19. ledna 1927 a spolku filmových autorů v Paříži ze dne 5. dubna 1937, jejíž pravost byla uznána, dle nichž jest ve Francii zvyklostí, že ten, kdo chce vyrobiti film zvukový, musí se zprvu domluvit s majitelem práva k němému filmu. Než celkem nutno říci, že v očích obecnstva nejde při vynálezu zvukového filmu o vynález nový, nýbrž pouze o zdokonalení již tu jsoucího »filmu« jako filmu. Že tomu tak jest, je viděti i z toho, že nikdo nechce tvrditi, že by se ministerské nařízení č. 191 z r. 1912, které se vztahuje na filmy a kinematografii, nevztahoval i na film zvukový, jak by nutně býti musilo, kdyby byl zvukový film něčím, co by nebylo možno podřaditi pod pojem »filmu«, jak byl znám před všeobecným rozšířením filmu zvukového. Jest tudíž zřejmé, že když žalovaná uzavírala dne 22. listopadu 1927 s Matyldou K. smlouvu o zfilmování románu »P. V.«, musily si býti smluvkyně vědomy, že existuje film zvukový a dále že film zvukový není nic, co by mohlo býti podřaděno pod pojem výhradné právo filmovací. Podporou tohoto názoru jest i výpověď svědka Gustava J., který udal, že klausuli »pro celý svět a pro dobu neomezenou« dávala žalovaná firma do smlouvy právem hledíc na film zvukový. Žalující společnost se žalobou dle § 58 zák. č. 218/1926 Sb. z. a n. domáhá zjištění, že jí přísluší zvukofilmová práva k románu »P. V.«. Této žalobě nelze podle uvedených skutkových zjištění vyhověti, neboť žalovaná nezasahovala nijak do původských práv žalující společnosti, nýbrž pouze vykonávala své vlastní právo původské, a byla to naopak žalující společnost, která zasahovala do původských práv žalované (§§ 37, 36 zák. č. 218/1926 Sb. z. a n.) napodobením původního díla patřícího žalované (§§ 32, č. 1, 36 aut. zák.). Nemůže býti pochyby, že filmovací právo pro žalovanou dosud trvá, že tudíž žalovaná může i nadále neomezeně filmovati román Jana K. »P. V.«, a co se týká zvuku, tu by mělo význam pouze snad použití zvukových patentů, tedy práv čistě technických, která by si snad pro zvukový film musila žalovaná obstarati, která však nemohou míti vlivu na nabytá filmovací práva zcizená autorem románu anebo jeho právní nástupkyní (vdovou). O d v o l a c í s o u d potvrdil napadený rozsudek. D ů v o d y: Nesprávné posouzení věci po právní stránce spatřuje odvolatelka jednak ve výkladu smlouvy z 22. listopadu 1927,

jednak ve výkladu ustanovení §§ 7, 21, 22, č. 2, 23, 36, 37 a 66 původ. zák. Neprávem. Podle vzpomenuté smlouvy prodala Matylda K. žalované společnosti výhradné filmovací právo k uvedenému románu pro celý svět a pro neomezenou dobu za 5.000 Kč kromě dalších 2% z dosažených částek při prodeji do zahraničí a žalovaná si vyhradila právo upravit si resp. dáti si upravit řečený román k zfilmování podle vlastního uznání, zavazujíc se vyrobiti film v spolehlivém obsazení a prvotřídním způsobem. Dotčená smlouva byla závazná pro obě smluvkyně a jejich právní nástupce nebo dědice. Když tudíž žalovaná koupila výhradné filmovací právo k zfilmování románu »P. V.« a vyhradila si upravit nebo dáti si upravit tento román k zfilmování podle vlastního uznání, pak správně první soud v souvislosti se svědeckou výpovědí Gustava J. dospěl k závěru, že se takto Matylda K. zbavila veškerých práv k zpracování uvedeného románu ve filmu (§ 7 aut. zák.). Při tom v podstatě nerozhoduje, zda žalovaná měla úmysl zpracovati román též pro zvukový film, nýbrž rozhoduje toliko, zda si práva mínila zajistiti a zda si je zajistila pro ten případ, kdyby si snad později se zřetelem na očekávaný rychlý vývoj zvukového filmu chtěla svých práv k zpracování ve filmu použiti pro film zvukový. Pro odvolatelčiny vývody, že si Matylda K. nebyla při podpisu smlouvy vědoma existence zvukového filmu a že proto zvukový film ze smlouvy vylučovala, není ve spisech podkladu a naopak z toho, že zvukové filmy v době podpisu smlouvy byly již v Americe běžnou věcí a že i v Praze byly promítány zvukové filmy resp. nedokonalé ukázky takovýchto filmů, nutno právem usuzovati, že Matylda K. jakožto majitelka autorských práv sledovala vývoj filmu za účelem zpeněžení svých autorských práv a že tudíž nikterak nechtěla ze smlouvy vyloučiti zvukový film. I když by soud uznal za správné odvolatelčino stanovisko, že práva k výrobě zvukového filmu vznikla teprve tehdy, když jich mohlo býti hospodářsky využito, přece již tu v době podpisu smlouvy taková možnost byla, zejména když si žalovaná vyhradila filmovací právo pro celý svět, neboť na základě řečené smlouvy mohla žalovaná zvukový film dáti vyrobiti v Americe a tam jej i zužitkovali. Odvolatelčin poukaz na ustanovení §§ 315 a 442 obč. zák. jakož i na ustanovení §§ 914 a 915 obč. zák. není vadný, poněvadž z uvedených všeobecných předpisů nelze pro posouzení věci nic jiného získati, než že »nemo plus iuris transferre potest, quam ipse habet«. Podle znění § 7 aut. zák. jsou příkladmo uvedeny druhy zpracování původního díla a mezi nimi jest výslovně uvedeno »zfilmování«. Novela k zákonu o autorském právu ze dne 24. dubna 1936, č. 120 Sb. z. a n., nečinila rozdílu mezi zfilmováním pro film němý a zfilmováním pro film zvukový, ač právě tato novela měla za účel poskytnouti ochranu majitelům autorských práv se zřetelem na vývoj techniky. I z toho je zřejmé, že zákonodárce nepokládal za vhodné rozlišovati mezi právy »zvukofilmovými« a právy k zpracování ve filmu němém. Rovněž odvolatelčin poukaz na ustanovení § 66 aut. zák. není případný, neboť toto ustanovení nestanoví všeobecné zásady pro celé

autorské právo, jak se mylně odvolatel domnívá, nýbrž stanoví pouze rozsah oprávnění původských se zřetelem na starý zákon autorský č. 197/1895 ř. z. a zejména přiznává původci nově některá oprávnění, která podle dřívějšího zákona autorského neměl, zejména k znázornění obsahu románu kinematografií a k veřejnému provozování díla kinematografického, a těchto práv Matylda K. se zřetelem na autorský zákon č. 218/1926 Sb. z. a n. také plně využila, když žalované prodala »právo k zfilmování«. Správně tudíž první soud věc posoudil, když vycházel z názoru, že se Matylda K. anebo její dědici a právní nástupci zbavili práv k znázornění románu kinematografií, prodávše tato práva žalované. Pro odvolatelčin výklad, že žalovaná nenabyla práva nově zpracovati obsah románu na mluvený film, není ani v zákoně ani v dotčené smlouvě podkladu. Jest dáti odvolateli za pravdu, že film (zvukový) jest dílem spojeným z díla literárního a fotografického. Kinematografie se charakterisuje jako zvláštní rozmnožování, rozšiřovací a provozovací prostředek literárního díla, a pokud by bylo dílo kinematografické zpracováním podle díla literárního, nutno co do požadavku samostatnosti posuzovati dílo se zřetelem na ustanovení §§ 9, 7, 11, 22 č. 2, 23 č. 1a), 33 č. 1 aut. zák. Ze srovnání těchto ustanovení nelze dospěti k závěru, že by němý film a zvukový film byly zcela jiné, samostatné a na sobě naprosto nezávislé způsoby zpracování původního románu. Je sice pravda, že k zpracování původního románu pro zvukový film přistupují ještě další složky, které v němém filmu nepřicházejí, a to doprovod hudební a slovní, a že tudíž zpracování zvukového filmu vyžaduje též dalších zpracovatelů, jako na př. umělců hudebních, a že tito umělci jsou spolupůvodci na zvukovém filmu, avšak přistoupením těchto dalších spolupůvodců se nic nemění na právu k zpracování původního románu pro kinematografií. Pro rozlišování práv filmových a zvukofilmových není ani v zákoně ani v praktickém životě podkladu a jedině spolupůvodci při zpracování hudebním a textovém proti zpracovatelům pro film němý by nabývali nových práv autorských. I když se film němý a zvukový liší formou zpracování po stránce umělecké a technické, přece zpracování filmové, t. j. optické, jest oběma filmům společné. Proto správně ve Francii jsou řešeny poměry mezi zpracovateli děl a románů pro filmy němé a pro filmy zvukové tím, že ten, kdo chce již zpracovaný román pro film němý zpracovati též pro film mluvený, musí se dohodnouti s tím, kdo nabyl práv pro zpracování románu pro film němý. Poukaz na rozhodnutí říšského soudu německého není v souzeném případě vhodný, ježto v době postoupení původských práv Matyldou K. žalované společnosti byl již technický vývoj zvukového filmu takový, že byl předmětem hospodářského a technického využitkování, třebas by tomu tak tehdy bylo teprve v Americe. Po těchto úvahách dospěl odvolací soud k stejnému závěru jako soud první stolice, že pouze žalovaná měla právo zpracovati film kinematografií, a i kdyby směla tak učiniti pouze ve filmu němém, přece toto její právo bránilo by odvolateli, aby totéž právě vykonal ve filmu zvu-

kovém a rozšířil zpracování románu ještě v doprovod slovní a hudební. Žalovaná tudíž tím, že činila si nároky na zpracování románu »P. V.« kinematografií, neporušila odvolatelku v jejích domnělých autorských právech k zpracování zvukofilmovému.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby.

Důvody:

Po formální stránce namítala žalovaná teprve v opravném řízení, že prý žalobní prosba obsahuje dvě cizojazyčná slova »dubling« a »verse«, která prý jsou po zákonu nepřipustná a měla by býti přeložena; v dovolací odpovědi ještě dodává, že v petitu jest obsažen pojem »zvukofilmová práva«, tudíž nový, praxí vytvořený pojem, který nemá nikde v autorském zákoně opodstatnění. Nehledíc na to, že bylo na žalované, aby tyto námitky uplatnila a přivedla na přetřes již v řízení před procesním soudem, jsou její námitky věcně zcela bezpodstatné. Nejde tu zajisté o porušení předpisů jazykového zákona, nýbrž o označení pojmů, jak vývojem věci nově vznikly, výrazy, které se pro ně v hospodářské provozu utvořily a jako běžné vžily, aniž záleží na tom, zda se jich užívání také v zákonu o původském právu, anebo proč se tam neobjevily. Takovými znaky pojmu mohou se státi také výrazy cizojazyčné, jež podstatu věci vystihují a zřetelně vyjadřují, jak si je právě tato potřeba praktického života utvořila nebo osvojila. Nevadí tedy, že v žalobní prosbě je také ještě původně cizojazyčný výraz »film« ve rčení zvukofilmová práva, jež žalovaná v odvolacím sdělení sama za závadný neuváděla. Stačí tu odkázat právě k autorskému zákonu, v němž zákon sám počítaje s touto praktickou potřebou užívá buď výhradně nebo alespoň k bližšímu vysvětlení výrazů, jež nejsou domácího původu, a není pochybnosti o tom, že se tak stalo bez nebezpečí pro právní jistotu. Žalovaná sama připouští, že v odborných kruzích jsou tyto výrazy běžné, třebas má za to, že prý je prakticky význam těch slov známý toliko přibližně.

Uvedená námitka žalované — s hlediska čistě formálního — nemá tudíž významu.

Stanovisko žalované společnosti zcela jasně naznačuje to, co správně uvádí na samém začátku svých vývodů v odvolacím sdělení, že totiž pro posouzení věci je rozhodujícího významu písemná smlouva uzavřená mezi Matyldou K. a žalovanou ze dne 22. listopadu 1927. Sama tak vymezuje úlohu dovolacímu soudu.

Obsah této smlouvy není sporný a byl uveden v rozsudku odvolacího soudu, aniž je v této příčině cokoli namítáno. Jde tudíž jen o výklad smlouvy, který náleží jedině soudu. Pokud jde o tuto právní činnost, o výklad smlouvy, nebyl pro žádnou instanci určujícím, vedoucím či závazným názor, který v té příčině vyslovil ten neb onen znalec. Úkolem znalců bylo a mohlo býti toliko, aby na základě svých zkuše-

ností a jiných poznatků poskytly soudy ony právní skutečnosti jako skutkové okolnosti, jež by mohly býti základem právního posouzení co do výkladu smlouvy a jmenovitě co do významu a dosahu oněch výrazů, jichž bylo k určení a vymezení postupovaného práva ve smlouvě použito.

Žalovaná má za to, že znění smlouvy je zcela jasné a jednoznačné, což pak výkladem vyvrcholuje v tom, že a proč řečenou smlouvou podle jejího názoru nabyta již také práv zvukofilmových. Zcela jasná a nepochybná by byla právě ve sporné otázce ona smlouva tehdy, kdyby v ní bylo výslovně uvedeno, že se na žalovanou přenášejí také zvukofilmová práva, třebas by to bylo vyznačeno výrazem, který by v té době, kdy k smlouvě došlo, tuto podstatu věci byl vystihoval podle názvů tehdy obvyklých, jak je také žalovaná příkladmo uvádí. Tomu však tak není, protože se ve smlouvě o zvukofilmových právech ani náznakem nemluví. Vycházeti je z doslovu smlouvy, podle něhož vlastnice autorského práva k románu prodává žalované straně »výhradně filmovací právo pro celý svět a pro dobu neomezenou«. Právě proto, že tu není výslovné zmínky o zvukofilmových právech — nechť se tak stalo z jakékoli příčiny —, nutno vyšetřiti podle zásad stanovených v čl. 278 obch. zák. po případě v novější úpravě §§ 914, 915 a pak v § 6 obč. zák., jaká byla za daných poměrů pravá vůle smluvců jmenovitě co do práv zvukofilmových, o nichž se výslovně ve smlouvě nemluví.

Nebylo by třeba sáhnouti k tomuto vykládacímu způsobu, kdyby byl správný názor žalované společnosti, že prý vlastně není rozdíl mezi filmem němým a zvukovým a že důsledkem toho není ani práv zvukofilmových, jak to pak podrobněji provádí, anebo kdyby bylo rozhodující to, co o poměru němému filmu k filmu zvukovému uvádí ve svém posudku znalec ingC. B. a na čemž pak budovaly oba soudy. Nejde tu ani o otázky technické, ani estetické, ani o jiné otázky naskytující se s hlediska kultury a nerozhoduje přímo ani to, jak se pokrok od filmu němému k zvukovému posuzuje v obecnstvu, a jde-li o nový vynález či jen o technické zdokonalení filmu jako filmu. Všecky tyto otázky mají jenom nepřímý význam, jestliže se věc posuzuje s hlediska zákona o původském právu.

Jakkoli řečený zákon pamatuje také na nemotné (nemajetkové) zájmy původců (na př. § 16), přece jenom je jeho vedoucí zásadou, že právo původské má původci zajistiti majetkové hodnoty vyplývající z chráněného díla, a to tím, že ten, kdo chce užiti cizího díla, tedy cizí práce a myšlenky, smí tak zásadně učiniti jen se souhlasem původcovým; děje-li se tak za úplatu, jeví se úplata jako ekvivalent původského práva, které se postupuje, a to také podle rozsahu, v kterém se tak děje. Jestliže se tedy podle toho, co bylo řečeno, posuzuje věc s hlediska majetkové hodnoty, kterou má postoupení práv původských k zpracování díla pro film němý a postoupení práv zvukofilmových, tu nemůže býti pochybnosti o tom, že jde o hodnoty majetkové podstatně rozdílné a že nelze říci se žalovanou, jako by tu rozdíl

nebylo jen proto, že v obou případech jde o »zfilmování« díla. Rozdíl v majetkové hodnotě podle povahy a způsobu obou druhů zpracování se objevil hned na začátku, jakmile se zvukový film stal samostatným předmětem hospodářského zužitkování, což nepřímo připouští sama žalovaná, jednak uznávajíc, že se do jisté míry znehodnotila práva k zpracování němým filmem, když nastoupil film zvukový, jednak ukazuje na to také praxe, která se podle jejího vyličení vyvinula ve Francii k uspořádání vzájemných nároků a vztahů mezi těmi osobami, jimž bylo od původce postoupeno filmovací právo k dílu v různém rozsahu, nebo jejich vztahů k původci samému. Taková kolise by nemohla nastati, kdyby bylo správné mínění žalované společnosti, že tu vlastně rozdíl není, jde-li jen o »filmování«, o právo filmovací. Žalovaná však na druhé straně sama připouští, že se hned od samého začátku tento rozdíl co do rozsahu postoupeného práva a co do hodnoty postoupených práv v zúčastněných kruzích uznával a také hodnotil, neboť se snaží dovodit, že ona sama již při stylisaci smlouvy na tento podstatný rozdíl pamatovala a že si chtěla zajistiti také práva zvukofilmová. Sama tedy podle toho již v době smlouvy rozlišovala a si uvědomila, že ani s hlediska původského práva a ani s hlediska hodnoty majetkové není stejné, je-li předmětem postupu jen oprávnění k zfilmování němému, nebo oprávnění k zpracování zvukofilmovému, či k oběmu způsobu, že tedy jde s hlediska hospodářského podnikání o majetkové hodnoty podstatně se různící, jak nahoře bylo uvedeno. Jaké příčiny k tomuto různému hodnocení vedly, pokud šlo o nový vynález technický nebo jen o zdokonalení, jak se uvedl nový způsob filmování do hospodářského podnikání filmového podle obliby v obecenstvu, to všechno jsou otázky, k nimž by se v souzeném případě mohlo hleděti toliko k doložení, že se tu skutečně s hlediska původského práva objevila nová majetková hodnota původského oprávnění co do možnosti zpracovati dílo zvukovým filmem po případě co do možnosti postoupiti také toto právo. Nezáleží na tom, že v této příčině nebylo rozlišováno ani v novele č. 120/36 Sb. z. a n., protože v rozsahu původského práva (zvláště u § 7) nemělo tam dojíti k změně, a je právě jen věcí výkladu zákona pro určitý souzený případ, aby se podle konkrétních okolností posoudilo, v jakém rozsahu se původce v tom neb onom případě vzdal svého původského práva k zfilmování (§ 7 zák. č. 218/1926 Sb. z. a n.) ve prospěch druhého podle určité smlouvy.

Podle toho půjde tedy také v souzeném případě o to vyložiti, co bylo předmětem postupu, o čem lze předpokládati podle konkrétních poměrů, že bylo shodnou vůlí na obou stranách. Tu pak třeba hleděti k poměrům, za jakých došlo k smlouvě. Předem nelze pro výklad smlouvy nic dovozovati z doslovu ministerského nařízení z r. 1912, o němž se zmiňuje procesní soud, protože nebylo a není pochybnosti o tom, že také zvukový film jest obsažen v pojmu »filmu a kinematografie«, když v souzeném případě jde pouze o to, zda podle shodné vůle smluvců bylo předmětem smlouvy a postupu i právo zvuko-

filmové; nikoli obsah nebo rozsah pojmů, nýbrž jen tato právní otázka je rozhodující. Půjde tedy o to, zda podle poměrů v době uzavření smlouvy, tedy koncem roku 1927 byl slovnímu obratu »výhradné filmovací právo pro celý svět a pro dobu neomezenou« přikládán význam obecně známý, že je v něm obsažen také postup práv zvukofilmových. Zde ovšem padají na váhu data, jež se uvádějí ve znaleckých posudcích o vzniku a rozšíření zvukových filmů, způsobu jejich výroby, obchodování s těmito filmy a o způsobu, jakým se získávala původská práva k filmovému zpracování různou technikou filmovací, a to vesměs z té doby. Nechť by se ona data a jejich význam jakkoli posuzovaly, nelze podle nich dospěti k závěru, že se v té době všeobecně přikládal uvedenému slovnímu obratu smlouvy jako obecně známý ten význam, že se obratem tím obecně rozuměl postup také zvukofilmových práv. Z vývodů žalované, podle nichž byly zvukové filmy již před tím běžné, bylo by možno spíše usouditi, že již tehdy se v hospodářském podnikání rozlišovalo i slovními výrazy mezi oběma způsoby filmování a že by tedy podle obecně přijímaného významu slov onen slovní výraz smlouvy neobsahoval sám o sobě již také výraz postoupení práv zvukofilmových, čili že již podle tehdejších poměrů nebyl tento výraz docela určitý ve smyslu výkladu žalované strany.

Půjde tedy ještě o to, zda snad smluvci sami v tomto konkrétním případě byli shodni v tom, že zvolený slovní obrat v tomto smyslu chápou a vědomě volí jako výraz takové skutečné shodné vůle, že totiž předmětem postupu jsou i práva zvukofilmová. Tu by ovšem nestačilo zjistiti, co si při tom myslila a co si chtěla nebo mínila zajistiti žalovaná, jestliže takový úmysl na venek neprojevila a jestliže jinak nedokáže, že tu byla v té příčině shoda na obou stranách. K takovému jejímu projevu, jestliže přímo taková práva sama ani výslovně neuvedla ani podle tehdejší nomenklatury blíže nevyznačila, nestačí, jak žalovaná míní, že se mluví o výhradním právu, protože to je jenom bližším vymezením původského práva jako práva výhradního, nikoli však určením rozsahu, v kterém se ono právo omezuje nebo přenáší, a nestačí ani to, že se ve smlouvě mluví o postupu práva pro celý svět a pro neomezenou dobu, protože tu se zase vymezuje toliko místní a časové určení pro postoupené právo, jež může mítí právní a hospodářský význam jak pro právo k němému filmu, tak pro práva zvukofilmová. Že snad žalovaná také tyto výrazy vědomě k vyznačení tohoto smyslu do smlouvy pojala, samo o sobě nestačí k tomu, aby tak byly posuzovány a vykládány na úkor druhého smluvce, když v nich určitý projev vůle žalované společnosti v tom smyslu, jak si je ona nyní vykládá, není a když se ani netvrdí, že snad při sepisování smlouvy byly ony výrazy druhému smluvci tak vyloženy a že ona s takovým výkladem a takovým smyslem a významem oněch obrátů projevila souhlas, že si tedy tohoto významu volených slov skutečně byla vědoma. To ovšem dokázáno nebylo. Nižší soudy dospěly však se zřetelem na různé okolnosti k závěru, že Matylda K. nechtěla vyloučiti zvukový film, užila-li

ve smlouvě obratu »výhradní filmovací právo«, protože prý si musila být vědoma, že existuje také zvukový film. Tu ovšem nejde o skutkové zjištění, nýbrž pouze o skutkové a právní závěry, jejichž přezkoumání se nevymyká z působnosti dovolacího soudu.

Především není bezpečně zjištěno, do jaké míry Matylda K. jako smluvkyně skutečně znala stav zvukofilmové výroby a produkce vůbec a do jaké míry znala také poměry týkající se možnosti zužitkování díla pro zvukový film vůbec a jmenovitě k provozování v tuzemsku, a zdali si vůbec byla vědoma majetkové hodnoty, která tu podle mínění žalované společnosti měla být předmětem obchodu. Nižší soudy tu budují toliko na domněnkách nebo dohadách, jež však nemohou být spolehlivým podkladem k závěru, že si také Matylda K. jako smluvkyně byla s plnou vážností a znalostí dosahu vědoma toho, že předmětem postupu jsou a mají být také práva zvukofilmová se všemi důsledky, že je její skutečnou vůlí (§ 869 obč. zák.) přenést na žalovanou tato práva a že takováto vůle její je kryta neurčitým slovním obratem smlouvy. Necht' se jinak věci měly jakkoli, jisté je, že datum smlouvy padá jaksí do přechodné doby, kdy možnosti hospodářského zhodnocení díla českého autora zvukovým filmem ani co do technických podmínek nebyly ještě náležitě ujasněny, takže nelze s plnou bezpečností usouditi, že si Matylda K. jako smluvkyně byla vůbec vědoma hospodářské a majetkové hodnoty t a k o v é h o zužitkování původských práv zvukovým filmem; zůstávají-li však v té příčině pochybnosti, nelze uznati ve smyslu konečného návrhu žalované společnosti. Na ní bylo, aby hned při sepišování smlouvy dbala toho, aby ve smlouvě jasně a určitě bylo vyjádřeno to, co nyní jako svou skutečnou vůli doličuje, což však ve smlouvě určitě vyjádřeno nebylo. Její obrana, jež jest opřena jedině o to, že prý ona sama zvukofilmových práv nabyla, tudíž neobstojí, takže žalobě bylo vyhověti.

Do jaké míry je žalovaná společnost jinak ze smlouvy k zpracování díla nebo provozování němého filmu oprávněna, pokud snad žalobkyně zasahuje do jejího práva, konečně, jak by měly nebo mohly být obapolné zájmy hospodářské a právní uspořádány, není předmětem souzeného sporu, v němž bylo rozhodnuto jen o existenci práva žalující společnosti a zákazu jeho porušování se strany žalované.

Čís. 17128.

Pokud podle § 1313 a) obč. zák. odpovídá ten, kdo kryje samostatný provoz živnosti jinou osobou, za škodu vzniklou zákazníku.

(Rozh. ze dne 3. prosince 1938, Rv I 912/38.)

Žalovaný František L., jenž byl majitelem kadeřnického a holičského závodu v P., prodal uvedený závod dne 12. června 1934 Rudolfu Z., který neměl v té době patřičné způsobilosti k samostatnému provozu-